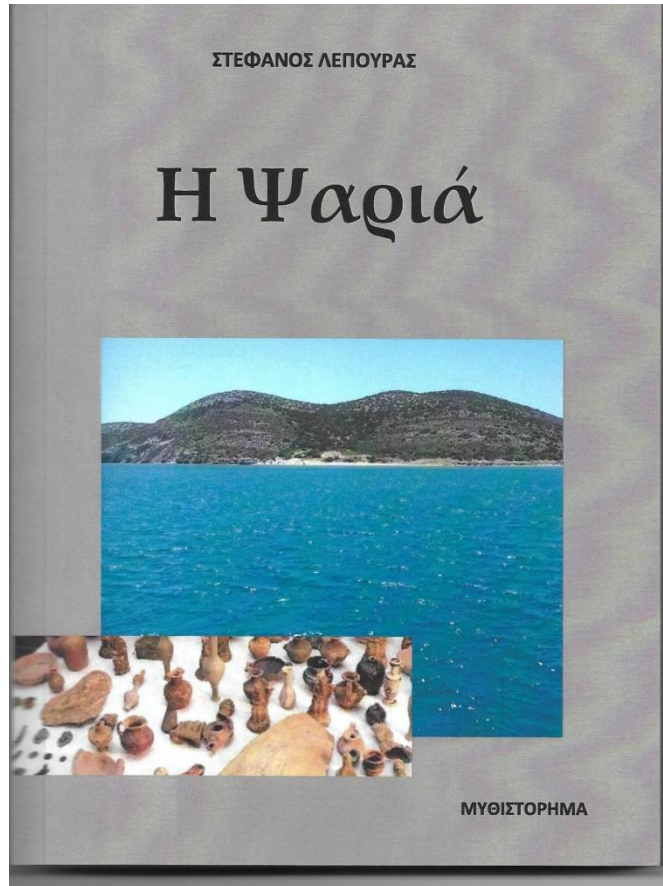

Ένα νέο βιβλίο του Στέφανου Λέπουρα Παρουσίαση

Η *Ψαριά*, Μυθιστόρημα του Στέφανου Λέπουρα, Εκδόσεις Bookstars, Αθήνα 2016, σελ. 220.

Μια αστυνομική ιστορία αρχαιοκαπηλίας ζωντανή - θρίλερ θα λέγαμε με κινηματογραφικούς όρους- που η πλοκή της ακολουθεί μια οριζόντια, αλλά αποσπασματική, γραμμή δράσης από το μικρό νησί μέχρι τη μεγαλούπολη της Αθήνας και από μια μικρή πόλη της Σουηδίας, το Γενσένπιγκ, μέχρι τη Βαλένθια της Ισπανίας με ξαφνικές ανατροπές μέσα από μια δομή κειμένου ισχυρή. Και αυτό είναι το πιο πολύπλευρο βιβλίο του συγγραφέα με πιο νέο και δυναμικό ύφος που δεν συναντούμε στα προηγούμενα βιβλία του.

Δεν χρειαζόμαστε καλλιέργεια και ενημέρωση για να κινηήσει το ενδιαφέρον όλων μας. Διαβάζεται εύκολα.

Σκέφθηκα να ξεκινήσω από το αρχικό στάδιο της δημιουργίας του προσωπικού κόσμου του Στ. Λέπουρα στο νέο μυθιστόρημά του. Ο συγγραφέας μάς λέει με το δικό του τρόπο ότι στη

γη κάθε πλάσμα οφείλει την ύπαρξή του στους αδυσώπητους νόμους της φύσης. Για παράδειγμα μας λέει πως μέχρι την ολοκλήρωση της δημιουργίας εκείνου του όντος που λέγεται άνθρωπος με τα ευγενή επιτεύγματά του και τα τρομερά εγκλήματά του, που ακολουθούν την ιστορία του, έφεραν σε δύσκολο σημείο τη μικρή κοινωνία του νησιού και των ανθρώπων του.

Στο νησί ζει ο Στάθης, σκληραγωγημένος ναυτικός, ψαράς στο επάγγελμα, που απολαμβάνει με το δικό του τρόπο την ήρεμη ζωή του τόπου του. Μόνος χωρίς πολλές σχέσεις και πολυτέλειες. Ένας από τους λιγοστούς φίλους του ο Αποστόλης με τη γυναίκα του Μαρίνα έρχονται στο νησί κάθε καλοκαίρι από την Αθήνα και απολαμβάνουν ήρεμα και ευχάριστα την παρέα τους όλοι μαζί.

Στον συγγραφέα απαντώ, τον άνθρωπο να βιώνει τον υλικό πολιτισμό, και να προχωρεί σε διάφορες αποκαλύψεις που βελτιώνουν και γεμίζουν τη ζωή των ηρώων του μέσα από τη δουλειά τους και μέσα στη μικρή κοινωνία στην οποία ζουν.

Προχωρώντας διαπιστώνω την πρώτη αρχή αυτής της πολύμορφης δημιουργίας, που πέτυχε το πνεύμα του συγγραφέα στις προσπάθειές του να αντισταθεί, να υποτάξει, να κατανοήσει, να καταγγείλει, να απολαύσει και τέλος να εξωραϊσει τον κόσμο στον οποίο βρέθηκε.

Τον βλέπω να προσφέρει, και με την συμπεριφορά του απέναντι στους άλλους, να καλλιεργεί τις πεποιθήσεις και τα έθιμα και να δημιουργεί την πρώτη μαγικοθησκευτική βάση στο έργο του, προσπαθώντας μέσω αυτής της πνευματικής συναλλαγής να επικοινωνήσει με το Σύμπαν των συνανθρώπων του. Συγκινητική η προσπάθειά του να δώσει απαντοχή στη θλίψη του Στάθη, για το κακό που τον βρήκε χωρίς να φταίει.

Όπως και στα δύο προηγούμενα βιβλία του *Οι Περιπέτειες του Γκαρό* και *Τα Τρυφερά Χρόνια*, πού έχω υπόψη μου, έτσι και στο παρόν βιβλίο του ο συγγραφέας τοποθετεί τους ήρωές του σ' ένα επίπεδο οριζόντιο ενός μικρού νησιού με χαρακτήρες τους οποίους κινεί αρμονικά ανάμεσα στους άλλους κατοίκους ξετυλίγοντας το μίτο της Αριάδνης. Η ιστορία του βιβλίου είναι σύγχρονη αρχίζει αμέσως και ουσιαστικά χωρίς ιστορικές αναδρομές.

Ο συγγραφέας κινείται ευθύγραμμα, κινηματογραφικά. Όλη μαζί, η ομάδα των ηρώων του, ο Στάθης, ο Αποστόλης, η γυναίκα του Μαρίνα στο δικό τους τόπο. Και στον αντίποδα, στη Σουηδία, ο τραπεζικός Έρικ Πήτερσεν με την προβληματική ψυχολογικά γυναίκα του Γιοχάνα, που είναι αποξενωμένοι μεταξύ τους από τα πολλά χρόνια συμβίωσης μέσα στον παγερό χειμώνα της Σουηδίας. Ωσπου τελικά να έρθει στη ζωή του η προϊσταμένη του, Ίγκριντ, την οποία γνωρίζει από τα κεντρικά της Τράπεζας, όπου εργάζεται, και ερωτεύονται. Και το παιχνίδι αρχίζει. Η υπόθεση του βιβλίου του παίρνει τη σταθερή μορφή της, όταν ο Στάθης ένα πρωινό πήγε να σηκώσει τα δίχτυα του βρήκε δολοφονημένη μια κοπέλα στο βράχο. Θεωρείται από την Αστυνομία υπεύθυνος και συλλαμβάνεται. Το έγκλημα εκπλήσσει και ταρακουνά την μικρή κοινωνία του νησιού. Οι συζητήσεις δίνουν και παίρνουν. Η υπόθεση της δολοφονίας φτάνει στα ανώτερα κλιμάκια της Αστυνομίας. Οι κάτοικοι σαν μια αδιόρατη σκηνή θεάτρου, δίνουν την ολόπλευρη ψυχική τους βοήθεια στο Στάθη, παίρνουν κουράγιο μεταξύ τους και δίνουν αυτοπεποίθηση στον μικρό κύκλο που δημιουργείται μέσα στη μικρή κοινωνία του νησιού τους. Είναι η παρηγοριά τους και οι ήρωες του συγγραφέα αν και παρουσιάζονται εύθραστοι δεν έχουν χάσει τον προσανατολισμό τους και είναι

βέβαιοι για την αθωότητα του Στάθη. Είναι ακέραιοι και δεκτικοί και έχουν κρατήσει μέσα τους την αρετή.

Διαβάζοντας ο αναγνώστης, που καταλαβαίνει, δεν μπορεί να καθήσει ήσυχος στη γωνιά του όταν ακούει τον αστυνόμο Γιώτα να ξημεροβραδιάζεται για να βρει τον ένοχο μέσα σε ένα ευρύ χώρο αμφιβολιών. Σκοτεινός στις σκέψεις του και ενεργητικός στις πράξεις του με ένα συναίσθημα που σε πραγματικό χρόνο μεταδίδεται εύκολα από τον συγγραφέα στους αναγνώστες, οι οποίοι και το εισπράττουν αμέσως.

Κάποτε ήσαν όλα πιο καθαρά, οι άνθρωποι γνωρίζονταν μεταξύ τους, οι καιροί μέχρι τότε είχαν κοινωνικό περιεχόμενο και πρότυπα συμπεριφοράς χωρίς τους οικονομικούς μετανάστες. Ήξερες, τότε, τί σηματοδοτούσε το κάθε τι. Τώρα όμως με την εισβολή των τουριστών και των μεταναστών κάτι αλλάζει. Αλλά τώρα πρέπει να δούμε τα πράγματα με νέο μάτι. Πρέπει να πάρουμε μέτρα. Η αστυνομία το αντιλαμβάνεται.

Ο Στάθης, ο Αποστόλης, η Μαρίνα, οι άλλοι ήρωες και οι διάλογοί τους είναι ζωντανοί. Η Γιοχάνα και η Λίνα στην Ισπανία περνάνε αμέριμνα τις διακοπές τους. Παράπλευρες μικρές ιστορίες όπως του ομοφιλόφιλου ζευγαριού Κορνήλιου και Τόμας, διασκεδάζουν και κρατούν σε αγωνία τον αναγνώστη για το υπόλοιπο της υπόθεσης.

Ο συγγραφέας παίρνει τα θέματα της ανθρώπινης απλής ζωής σ' ένα μουράγιο και τα μετασχηματίζει σε συμπαντικά αναλύοντας θέματα φιλίας οικογενειακού και κοινωνικού χαρακτήρα και εντάσσοντάς τα μέσα στη ζωή τους και στη ζωή μας για να μας τα μεταδώσει σ' εμάς τους αναγνώστες υποψιασμένους ή μη.

Σε μια εποχή που οι αληθινές αξίες και η αρετή ευτελίζονται από υποκριτικά και γελοία λόγια, ο Στ. Λ. φτιάχνει έναν κόσμο με τα βιβλία του και μέσα σ' αυτόν παρακινεί τον αναγνώστη να βρει τον κόσμο που του αρμόζει ψάχνοντας να βρεί το δολοφόνο της κοπέλας, να εξιχνιάσει και να ανακαλύψει τι βρίσκεται πίσω από τις ύποπτες κινήσεις του Έρικ και της Γιοχάνας, του αλβανού επιστάτη και τέλος να δώσει ένα δίκαιο τέλος.

Η πορεία που ακολουθείται στο κείμενο λέξη προς λέξη, οδηγείται σε ένα τέλος που ο αναγνώστης δεν αντιλαμβάνεται τη λύση σύντομα. Ο αστυνόμος Γιώτας βασανίζεται. Ο αναγνώστης τον ακολουθεί με αγωνία.

Με τα προηγούμενα ημιαυτοβιογραφικά του βιβλία, που περιήλθε αναπολώντας την παιδική του ηλικία, καθώς και τις εμπειρίες που αποκόμισε από τη ζωή του και τις, εν γένει, επαγγελματικές και βιοποριστικές ενασχολήσεις του, με το τωρινό του βιβλίο *Η Ψαριά*, η αγωνία του να βρεί μια διέξοδο τον τράβηξε πάνω της σαν μαγνήτης. Η σχέση του με το νησί του όπως πάντα τον περικυκλώνει και τον στοιχειώνει στην τέχνη του. Το επίπεδο του νησιού δεσπόζει σε μεγάλο μέρος του μυθιστορήματος και δέχεται όλους τους κατοίκους όπου με απλότητα και ανθρωπιά πρωτόγονη, ο συγγραφέας τους αγκαλιάζει όλους και γίνονται μέρος της ζωής του.

Στο μυθιστόρημά του διαφαίνεται όλη η οικονομική και κοινωνική εξέλιξη του νησιού με τις προσωπικές εξελίξεις και κοινωνικές που ταυτόχρονα επηρεάζουν οι μεν τις δε.

Οι ήρωές του όλοι παρόντες και εναλλασσόμενοι. Στο νησί όμως, είναι εκεί, σταθερά και ακολουθούν τους ρυθμούς της τοπικής κοινωνίας.

Τα νέα γεγονότα επισπεύδονται με μια τρομαχτική επιθετικότητα. Το νησί μετά το έγκλημα ζει εντονότερες ακόμη στιγμές. Η μοίρα του μικρού νησιού αλλάζει μορφή και ο εσωτερικός πόνος είναι αβάστακτος. Ο καθένας εκλαμβάνει αυτές τις στιγμές με ανάμεικτα

συναισθήματα τη δύναμη της ιστορίας, όπου μια νέα σελίδα ξεκινάει σιγά-σιγά να γυρίζει. Ξέρουν ότι από δω και πέρα ένας άλλος κόσμος τον περιμένει από την άλλη πλευρά.

Τα νέα κυκλοφορούν αστραπιαία. Ένας άλλος αέρας πνέει στο νησί.

Ο Στ. Λ. αναζητά την ταυτότητά του μέσα στη φύση, μέσα στο γνωστικό κόσμο, μέσα στην ίδια τη σάρκα του ανθρωπίνου δράματος.

Το έχουμε πει και στο παρελθόν ότι όσο περνούν τα χρόνια, ο συγγραφέας όλο και πιο συχνά καταφεύγει στην συγγραφή που τον καλεί όλο και περισσότερο κοντά της, τόσο ξεμοναχιάζεται. Επιζητεί να είναι μόνος του με την τέχνη του. Θέλει να απομονώνεται και ταυτόχρονα να αποφεύγει να εντάσσεται σε λογοτεχνικές ομάδες ή να ακολουθήσει οποιοδήποτε καλλιτεχνικό ρεύμα.

Έχει ανησυχίες, κάνει διάλογο με τα έργα του, δανείζεται θέματα, δοκιμάζει εμπειρίες. Τα έργα του κρύβουν μηνύματα και μυστικούς κώδικες. Χρησιμοποιεί το προσωπικό του ύφος σαν παιχνίδι.

Στο εν λόγω βιβλίο **Η Ψαριά**, που έχουμε στα χέρια μας, αν και διανύει στιγμές αμφιβολίας, διατηρεί την εμπιστοσύνη στον εαυτό του και στην ικανότητά του να γράφει, να βρίσκεται σε διάσταση με τον ακαδημαϊσμό, να ελκύεται περισσότερο από το περιθώριο, απ' όπου επιζητά εμπειρίες.

Τέλος με αυτό το μυθιστόρημά του δημοσιοποιεί μια πάγια θέση του: ότι το τέλος του πολέμου-των σχέσεων των ανθρώπων- δεν έγκειται στη νίκη ή στην ήττα και ότι πραγματικός ηρωισμός είναι να δώσει κανείς τέλος σ' αυτό τον δολοφονικό παραλογισμό του υπόγειου πολέμου των ανθρωπίνων σχέσεων του περιθωρίου. Θέτει τον ανθρωπισμό και τη δικαιοσύνη οριστικά πάνω απ' όλα και, κυρίως, πάνω από τα προσωπικά συναισθήματα.

Οι διαδρομές ενός ανθρώπου, του ψαρά Στάθη, ανοιχτού και ανήσυχου στην περιπέτεια της ζωής και της βιοπάλης, αλλά ταυτόχρονα να είναι σίγουρος για τον εαυτό του. Η υπόθεση του βιβλίου μας διδάσκει ότι οι πράξεις μας έχουν έκθεση και όποιος δοκιμάζεται περισσότερο τόσο πιο πολύ μαθαίνει. Ο αστυνόμος Γιώτας σπάζει το φράγμα του φόβου, παίρνει τα ρίσκα από νωρίς στη ζωή του κι αυτό φαίνεται πως τον ελαφραίνει Το πιο σημαντικό σ' αυτό το μυθιστόρημα είναι το προσωπικό ταξίδι του Στάθη και της οικογένειας των ψαράδων στο νησί. Μέσω των επιλογών μας μαθαίνουμε, ωριμάζουμε, δεν είμαστε πια ίδιοι. Οι δυο πλευρές του Στάθη συγκρούονται συναισθηματικά. Και όταν τελικά πραγματοποιήσει την επιλογή του έστω με τη βοήθεια και το στήριγμα του πατέρα του, δημιουργείται ένα πολύ ισχυρό συναίσθημα που τον οδηγεί στην προσωπική ανάπτυξη. Έτσι συγχωνεύεται μέσα του αυτό που είναι σήμερα με εκείνο που θέλει να γίνει. Ο Στάθης, λοιπόν, έχει ταυτόχρονα ψυχή ώριμου ενήλικα και μικρού παιδιού. Στην ηλικία του βρίσκεται μπροστά σε ένα σημαντικό συναισθηματικό σταυροδρόμι. Οι δύο αυτές ταυτότητες συνυπάρχουν μέσα του. Το προσωπικό του ταξίδι στη μικρή Χώρα του νησιού είναι ουσιαστικά το ταξίδι της αυτοπραγμάτωσης μέσα από τις αγωνίες της ζωής και τις περιπέτειες με τις οποίες έρχεται αντιμέτωπος. Όλα παίρνουν την τροπή που πρέπει να πάρουν. Όλοι είναι ύποπτοι οι Σουηδοί, ο Αλβανός, οι αρχαιοκάπηλοι. Ο συγγραφέας πλέκει αριστοτεχνικά τα επί μέρους κεφάλαια αυξάνοντας προοδευτικά το ενδιαφέρον των αναγνωστών. Στο τέλος οι άδικοι στη φυλακή και η ηρεμία ξαναγυρίζει στο νησί και ο γάμος του Στάθη με την Ελένη το επιβεβαιώνει. Για τον Στ. Λέπουρα η τέχνη αποτελεί μια πράξη μνήμης που πρέπει να καταγραφεί. Εάν κάτι χρειάζεται να ειπωθεί κάποιος πρέπει να το καταγράψει.

Ενσωματώνει στα μυθιστορήματά του ότι άνθρωπος είναι πάντα το κυρίαρχο σαν υπαρξιακός στοχασμός πάνω στην ανθρωπινή μοίρα και σε σχέση πάντα με την φύση. Ο

συγγραφέας τα τελευταία χρόνια έκανε ένα νέο ξεκίνημα στην ζωή του. Αποφάσισε να μπει στη διαδικασία της συγγραφής ενός αστυνομικού κατά βάση βιβλίου και το έκανε με μεράκι από την αρχή, γιατί αποτελούσε γι αυτόν όχι μόνον μια φυγή από την καθημερινότητα, αλλά του μετέδιδε το αίσθημα ότι θα μπορούσε να βοηθήσει τους ανθρώπους στα προβλήματά τους. Υπάρχουν ταλαντούχοι άνθρωποι που δεν τους διακρίνουμε, γιατί είμαστε αδύναμοι να διακρίνουμε το ταλέντο. Χρειάζεται δηλαδή περισσότερο ταλέντο για να διακρίνει κανείς το ταλέντο, αν υπάρχει βέβαια. Ο καλλιτέχνης ωθείται μόνον από το εσωτερικό του χωρίς καμία εξωτερική ώθηση. Έτσι γεννιέται ο καλλιτέχνης. Εάν ο άνθρωπος δεν κάνει το όνειρο πραγματικότητα πεθαίνει από πλήξη και ανία. Σε ένα άλλο επίπεδο πιστεύει, επίσης, ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ενδιαφέροντες κι αυτό το μεταφέρει καθαρά στα μυθιστορήματά του. Το τοπίο της ψυχής δεν είναι ένα καθημερινό τοπίο. Δεν περιγράφεται με λόγια. Είναι κάτι που αλλάζει συνεχώς. Υφαίνει περιστατικά που είναι αληθινά και το βιβλίο δεν μπορεί να διαβαστεί ως σκοτεινή ιστορία, αλλά σαν υπαρκτή, αληθινή.

Τα βιβλία του μιλάνε από μόνα τους και γι' αυτό δεν δίνει εξηγήσεις, συνεντεύξεις και δεν εμφανίζεται.

Προσπάθησα να αναλύσω το μυθιστόρημα αυτό όσο καλύτερα μπορούσα μέσα στον περιορισμένο χρόνο που διαθέτω, όμως τίποτα από όσα έγραψα δεν μπορεί να εξηγήσει την απόλαυση που μου έδωσε τούτο το ίδιο το κείμενο διαβάζοντάς το.

Και θα είναι η θάλασσα με το Αιγαίο και τις Κυκλάδες που θα τον αποφορτίζουν κάθε φορά και θα τον επαναφέρουν στην πραγματικότητα της ζωής και θα τον καθιστούν σύμμαχο στο χρόνο του και θα τον βοηθάνε να ανακαλύπτει ξανά και ξανά και πάντοτε τους νέους ορίζοντες των δικών του Κυκλάδων, της δικιάς του ύπαρξης. Γιατί όταν βρίσκεται μόνος του και συνομιλεί και συμπάσχει με τον ήρωα εαυτό του, δεν υπάρχει χωροχρόνος, δεν υπάρχει διάρκεια.

Σπύρος Κάλμπαρης